

Nr 287.

Av herr **Karlsson** i Grängesberg **m. fl.**, *angående ytterligare begränsning av arbetstiden för arbetare inom industrien.*

Då riksdagen föregående år behandlade arbetstidslagen och beslutade göra densamma permanent, framhöll kommunistiska riksdagsgruppen med skärpa, att ifrågavarande lagbestämmelser äro synnerligen otillfredsställande och att ytterligare förkortning av arbetstiden är påkallad och nödvändig. Vi föreslog då, att riksdagen skulle besluta att i skrivelse anhålla om förslag till 1931 års riksdag till sådana ändringar i lagen om arbetstidens begränsning, att arbetstiden för arbetare inom industrien i allmänhet fastställes till 7 timmar per dygn eller 42 timmar i veckan och för arbetare i särskilt tungt eller hälsofarligt arbete till 6 timmar per dygn eller 36 timmar per vecka. Vi framförde också krav om, att lagens tillämpningsområde skulle utsträckas att omfatta även de arbetargrupper som nu icke innefattas i lagens bestämmelser. Vidare krävde vi att lagbestämmelserna beträffande övertidsarbete skulle ändras så, att möjlighet till utsträckning av arbetstiden begränsades till endast sådana särskilda arbetstillfällen, då genom natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, fara föreligger för liv, hälsa eller egendom.

Det av 1930 års riksdag fattade beslutet blev emellertid i stort sett endast ett fastställande av den tidigare gällande arbetstidslagen med dess otillfredsställande bestämmelser. De av den kommunistiska gruppen framförda förslagen till förbättring av lagen och fastställande av ytterligare förkortning av arbetstiden avslogs av riksdagen. Vi anser emellertid att denna fråga för arbetarklassen är av så vital betydelse, att riksdagen måste bringas att på nytt taga ställning till densamma. Framför allt gör den stegrade arbetslösheten detta nödvändigt.

Den kroniska arbetslöshet, som nu råder världen över, är en direkt följd av den kapitalistiska rationaliseringen. Genom maskinella anordningar och tekniska förbättringar, genom att driva arbetarna att till det yttersta stegra arbetsintensiteten ökas oupphörligt produktionskapaciteten synnerligen kraftigt per anställd arbetare. Denna kraftiga stegring av produktionskrafterna skulle naturligtvis under en *förnuftig* produktions- och samhällsordning leda fram till en högre levnadsstandard för de arbetande massorna och till en fortgående förkortning av arbetstiden. I stället se vi att allt större massor av arbetare vräkas ut från arbetsplatserna. De arbetslösas antal växer oavlatligt och massarbetslöshetens karaktär, icke som en övergående konjunkturföreteelse utan som en konstant, strukturell följd av de kapitalis-

tiska rationaliseringsmetoderna framträder allt klarare i alla kapitalistiska länder.

En sammanställning av tillgängliga uppgifter visar exempelvis att Amerika har omkring 6 miljoner arbetslösa industriarbetare, Tyskland omkring $4\frac{1}{2}$, England $2\frac{1}{2}$ och övriga kapitalistiska stater i Europa sammanlagt över 3 miljoner arbetslösa. Läger man därtill det antal arbetslösa som finnes i övriga, här icke uppräknade länder, beräknas sammanlagt nära 25 miljoner arbetare vara arbetslösa.

Varje förnuftig människa måste säga sig att nu rådande förhållanden är ohållbara och att arbetarklassen icke i längden kan finna sig i detta tillstånd.

. Här i landet finnas för närvarande säkerligen över 100,000 arbetslösa. Bland dessa finner man åtskilliga tiotusental unga arbetare, som aldrig lyckats erhålla fast arbete. Denna ungdomens avstängning från alla möjligheter att erhålla arbete och utkomst är ett av de mest upprörande momenten i kapitalismens brottsliga framfart mot arbetarklassen. Betecknande för arbetsköparnas hänsynslöshet är, att samtidigt som hundratusentals arbetare här i landet hållas utestängda från arbetsplatserna, så tvingas massor av anställda arbetare att utföra övertidsarbete i stor utsträckning. Lagen medger arbetsköparna rätt att uttaga arbetare som fyllt 18 år till övertidsarbete i 50 timmar under loppet av en kalendermånad och 200 timmar under ett kalenderår. Detta utan särskilt medgivande från myndighet. Därutöver har arbetsrådet befogenhet att meddela rätt till ytterligare 150 timmars övertidsarbete under loppet av ett kalenderår. Denna »lagliga» rätt utnyttjas också av arbetsköparna i stor utsträckning. Vi anser att mot denna trafik måste sättas en bestämd spärr och att möjlighet till utsträckning av arbetstiden bör begränsas till att omfatta endast sådana särskilda arbetstillfällen, då genom natur- eller olyckshändelse, eller annan omständighet som ej kunnat förutses, fara föreligger för liv, hälsa och egendom.

En mängd arbetsområden är helt undantagna från arbetstidslagens bestämmelser, och stora grupper av arbetare inom dessa arbetsområden har en ordinarie arbetstid, som är längre än 48 timmar per vecka. Samtliga dessa arbetargrupper — skogs- och lantarbetare, järnvägspersonal, affärsanställda, hotell-, restaurang- och kafépersonal, sjukvårdspersonal med flera — måste inrangeras under arbetstidslagen och i likhet med övriga arbetargrupper erhålla en lagstadgad förkortning av arbetstiden.

De rationaliseringsåtgärder, som i forcerat tempo genomföras även här i landet på alla arbetsområden, ställer ovillkorligen arbetarklassen inför nödvändigheten att tillkämpa sig en ytterligare förkortning av arbetstiden. Genom denna rationaliseringshets ökas i oerhörd grad arbetarnas risker till liv, lem och hälsa. Detta faktum har man bland annat slående bevis för i de våldsamt stegrade olycksfallen under senare år.

Inom industrin är en förkortning av arbetsdagen till 7 timmar ett i högsta grad aktuellt krav. Allt mera bestämt börjar också detta krav resas av arbetarna i olika länder. Vid särskilt tungt eller hälsofarligt arbete —

exempelvis gruvarbete, arbete vid massafabrikernas syreavdelningar och dylikt — samt för arbetare under 18 år, är kravet på en ytterligare begränsning av arbetsdagen ned till 6 timmar synnerligen befogat. Ett genomförande av en arbetstidsförkortning efter dessa linjer är endast ett nödvändigt led i kampen mot de för arbetarna skadliga verkningarna av den kapitalistiska rationaliseringen. Många tiotusental arbetslösa kan därigenom beredas plats i produktionen.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till regeringen måtte anhålla om utarbetande och framläggande för 1932 års riksdag av förslag dels till sådana ändringar av lagen om arbetstidens begränsning, att arbetstiden för arbetare inom industrin i allmänhet fastställles till högst 7 timmar per dygn eller 42 timmar i veckan och för arbetare i särskilt tungt eller hälsofarligt arbete samt för arbetare under 18 år till högst 6 timmar per dygn eller 36 timmar i veckan, dels ock till sådana ändringar att lagens tillämpningsområde utvidgas att omfatta samtliga arbetargrupper, som nu icke äro inbegripna under lagens bestämmelser, och att övertidsarbete medgives endast vid sådana särskilda arbetstillfällen då genom natur- eller olyckshändelse, eller annan omständighet som ej kunnat förutses, fara föreligger för liv, hälsa eller egendom.

Stockholm den 22 januari 1931.

Verner Karlsson.

Oscar Öhman.

Viktor Herou.

Nils Flyg.

J. P. Dahlén.

Edoff Andersson.

K. Kilbom.

